

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din, za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din; za inozemstvo: 210 din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici 23. — Rokopisov ne vračamo. — Račun pri pošti hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Tel. št. 25-52.

Izhaja vsak torek, četrtek in soboto

Ljubljana, torek 15. decembra 1936

Cena posamezni številki din 1.50

Odmera pridobnine

Sedaj pred parlamentarno proračunsko razpravo je nujno treba opozoriti vsaj na glavne napake sedanjega načina odmerjanja pridobnine.

Po § 104. zakona o neposrednih davkih se določa pridobnina na podlagi davčnih prijav zavezancev samih in torej velja za odmero pridobnine načelo samoobdačevanja. V praksi pa je to načelo že davno pokopano, ker se je izkazalo kot čisto nemogoče. To pa predvsem zaradi zakona o neposrednih davkih samega, ki je določil davčno stopnjo mnogo previsoko. Ta visoka stopnja se je od takratnega finančnega ministra utemeljevala s tem, da itak noben davčni zavezanec ne napove svojih dohodkov pravilno, da zato tudi previsoka davčna stopnja ne bo pomenila krivice, temveč samo regulirala napačne napovedi zavezancev. To mnenje pa je absolutno napačno in tudi nad vse škodljivo, ker naravnost navaja davkoplačevalce k napačnim davčnim napovedim. S previsoko davčno stopnjo navaja torej zakon sam k davčni nemorali, s tem pa je menda tudi dovolj poudarjeno, kako nujno potrebno je, da se takšna določila iz zakona odpravijo. Davčna stopnja se mora prilagoditi poslovnemu življenju in ker je sedanja po besedah takratnega finančnega ministra vsaj za polovico previsoka, se mora tudi temu primerno znižati, zlasti še, ker je pridobnina podlaga za vse samoupravne doklade.

Načelo samoobdačevanja davčnih zavezancev pa je kršeno tudi z drugimi predpisi. Najbolj grobo se je to načelo kršilo z znanim paragrafom 7. davčne novele, ko se je kratkoma odredilo, da se določa pridobnina na podlagi višine najemnine za stanovanje in lokal. Kakšne strahovite posledice je rodilo to določilo, je še vsej gospodarski javnosti v živem spominu, da o tem ni treba poročati še podrobneje. § 7. je zato tudi padel, toda zato pa smo dobili v § 32. zakona o proračunskih dvanajstih za leto 1935./36. izpremembo v sestavi davčnih odborov.

V teh odborih so imeli do takrat zastopniki davkoplačevalcev večino, sedaj pa imajo večino zastopniki davčne uprave. Osnovno načelo naše davčne uprave je bilo s tem zopet kršeno. Zato je neobhodno potrebno, da v davčnih odborih dobe zastopniki davčnih zavezancev zopet večino, ali pa izgube davčni odbori svoj pravi namen. Kajti vsaka porazdelitev davčnega bremena med davčnimi zavezanci samimi je nemogoča, če nimajo njih zastopniki v davčnem odboru tudi moči, da to porazdelitev izvedejo.

Sedanji način odmerjanja pridobnine pa pomeni za vse njene davčne zavezance tudi veliko krivico, ker se n. pr. pridobnina odmerja mnogo težje kakor pa družbeni davek. Posledica tega tudi je, da so mnoge samostojne trgovine prevzele obliko delniških družb samo zato, da so bile rešene pridobnine, pa čeprav so si zaradi tega nakopale dolžnost obveznosti vodenja trgovskih knjig.

Ta neenakost se kaže zlasti nazorno tudi v čl. 55. neposrednih davkov, ki govori o tem, kaj se ne sme odbijati pri odmeri pridobnine od kosmatega dohodka. Tako se ne smejo med drugim odbijati

zneski uporabljeni za povečavo podjetja ali obrata, nadomestek delovne moči rodbinskih članov v podjetju, če žive ti člani skupaj z davčnim zavezancem, stroški za hišno gospodarstvo davčnega zavezance v kakršni koli obliki itd.

Ta določila pomenijo za vse davčne zavezance pridobnine skrajno krivico. Če ima nameščenec trgovca pravico do eksistenčnega minuma, jo ima tudi trgovec sam. Zato absolutno ne gre, da se niti najbolj skromni izdatki za hišno gospodarstvo ne smejo odbiti od kosmatega dohodka. Od česa pa naj vendar trgovec živi, če sploh nima pravice, da si od kosmatega dohodka vzame vsaj toliko, kolikor neobhodno potrebuje

za golo življenje. In če pride bolezen v hišo in zahteva od trgovca, ki je tudi brez vsakega socialnega zavarovanja, tisočake in tisočake, naj ta nesreča ne vpliva na njegovo obdačenje?

Še posebno krivična pa je določba, da se ne sme odbiti nadomestek delovne moči rodbinskih članov, če žive ti člani skupaj z davčnim zavezancem. Saj tudi ti člani delajo in žive od svojega dela, saj mora tudi te plačevati gospodar, zato pa mora biti dovoljeno, da gospodar tudi ta izdatek od davčne osnove odbije.

Pridobnina se je ne le pri nas, temveč tudi v drugih državah izkazala kot zelo slaba in nepri-

kladna davčna oblika in narodnogospodarski znanstveniki so mnenja, da se sploh ne more zagovarjati. Če pa ima pridobnina še tako napačna določila, kakor pri nas, če si ta medsebojno nasprotujejo, potem že celo ni mogoče takšno pridobnino zagovarjati, temveč jo je treba čim preje spremeniti. In najmanj, kar se mora zahtevati je: da se zniža davčna stopnja, da se ne odmerja pridobnina predvsem po zunanjih znakih, da imajo davčni zavezanci v davčnih odborih večino in da se izpremeni § 55. o dopustnih odbitkih od kosmatega dohodka. Tudi po tej reformi pridobnina še dolgo ne bo idealna davčna oblika, toda bo vsaj deloma znosna.

zelo poudarjeno pospeševanje industrije v Sloveniji?

Napredovala pa je Kranjska industrijska družba! Toda ne zaradi podpore iz centra, temveč zaradi svoje lastne sposobnosti. Tako težkega stališča, kakor ga je imela po preobratu KID, ni imela skoraj nobena druga industrijska družba, saj so se znašla njena podjetja nakrat kar v treh državah! Kako pa se železna industrija v Sloveniji podpira, o tem priča Zenica zlasti v zadnjem času dovolj jasno.

Predaleč bi zašli, če bi za vsako tvornico posebej razlagali, kako je z njenim razvojem in s pospeševanjem slovenske industrije. Zadržimo se, da omenimo le nekatera največja industrijska podjetja v državi, ki imajo svoj sedež izven Slovenije, a tudi v Sloveniji zelo močan odjem. Da omenimo le nekatera: »Tivar«, »Bafac«, »Schiecht«, »Meinl«, »Franck«, »Chromos«, vse sladkorne tvornice, drž. tovarne svile in preprog, velikanska državna podjetja v Kraljevu, Kragujevcu itd., itd. In nadalje vsa velika zastopstva največjih tujih elektrotehničnih podjetij, rafinerij itd.

Ali naj obrnemo kopje in začnemo mi govoriti, za katere tvornice je še dovolj prostora v Sloveniji? Silno dvorezno je namreč stališče, ki ga je zavzel članek iz hrvatskih gospodarskih krogov in če bi to njegovo stališče v zadnji konsekvenci zmagalo, potem bi ga morda bilo samega strah!

Pa še na nekaj naj cenjeni članek pomisli! Slovenija je agrarno pasivna dežela, ki plačuje desetine in desetine milijonov na leto Hrvatski in Srbiji za pšenico, koruzo, vino, živino, perutnino in tobak! Da more te milijone plačevati, jih mora tudi zaslužiti. A drugod ko v industriji, trgovini in obrtu jih ne more zaslužiti. Ali bo torej v resnici Hrvatska na dobičku, če ubije svojega konzumenta v Sloveniji?

Pa ne glede na vse to, mora dobra državna industrijska politika upoštevati še en razlog. Slovenska industrija plačuje najvišje davke in zato je tudi v državnem interesu, da more slovenska industrija te davke zaslužiti. Zato bi bilo samo pravilno, da se ne bi dopuščalo ustanavljanje novih tvornic, če bi zaradi tega nastala hipertrofija! Toda žal to edino pravilno stališče pri nas sploh ne velja in nove tvornice se dovoljujejo iz čisto drugih vidikov.

Končno pa treba omeniti še to, da nikjer v Jugoslaviji niso delavske mezde tako visoke ko v Sloveniji, nikjer pa tudi socialno skrbstvo tako dobro organizirano, ko baš v Sloveniji. Zato bi pomenilo uničenje slovenske industrije tudi znižanje delavskega standarda in račun tega nepremišljenega dejanja bi ne plačala le Slovenija, temveč tudi vse delavstvo v državi. A tudi vsi konzumenti, ker bi v istem hipu, ko bi prenehala slovenska industrija, prenehala tudi konkurenčna borba in bi se vse cene industrijskih izdelkov dvignile.

V nemogoče položaje bi zašli, če bi se tako važna in dalekosežna vprašanja, kakor je vprašanje slovenske industrije, reševala po željah raznih preveč razgretih lokalnih patriotov. V takšnem primeru bi dobili same razvaline, katerih bi morda nepoboljšljivi zavideži bili veseli, ki bi pa pomenile pogin naroda. Slab sporazum

Politični sporazum v državi na škodo slovenske industrije?

Zadnji »Jugoslovenski Lloyd« je objavil in uvodnem mestu pod naslovom »Politični sporazum in gospodarstvo« članek, v katerem reproducira mnenje nekaterih hrvatskih gospodarskih zastopnikov glede posledic bližnjega političnega sporazuma z Zagrebom. Zagrebški list dostavlja, da se z mnenjem člankarja sicer popolnoma ne strinja, da pa članek kljub temu objavlja, ker smatra za potrebno, da

se s pravočasnimi razgovori doseže potrebna harmonija vseh gospodarskih interesov. Samo pozdraviti je, da je »Jugoslovenski Lloyd« navedeni članek objavil, ker bi v resnici nastale nedogledne posledice, če bi obveljalo mnenje, ki je zastopano v članku in ki dejansko ne pomeni nič drugega ko proglašitev odkritega bojkota slovenskih industrijskih izdelkov.

lizirali odnose in omogočili vsem življenje na pravičnejši in znošnejši podlagi.

Zaključek članka, ki je zlasti važen, pa se glasi:

»Gospodarski krogi (hrvaški) naglašajo vse to sedaj zlasti zato, ker smo nedvomno pred bližnjimi dnevi, ko se bodo začela reševati velika vprašanja hrvatsko-srbskega sporazuma. Če ti krogi še tako uvidevajo prvenstvo nekaterih političnih momentov, vendar smatrajo, da se pri sporazumevanju ne smejo izpustiti izpred oči niti gospodarska vprašanja, zlasti pa industrijska politika ter smatrajo zato, da bodo v tem pogledu potrebne neke decentralizacije in samouprave, te pa da potem šele ustvarijo ono harmonijo, ki je potrebna za interese celote. Pri tem je treba predvideti vse, kar je potrebno, da se onemogočijo razni politični in gospodarski »jezički na tehtnici« ter profitiranje tretjih na račun prepira dveh.«

Kaj pravi člankar:

Na kratko povedano pravi člankar:

Industrija, ki ima v slovenskem gospodarstvu dominantno pozicijo, živi večinoma od trgov izven Slovenije. Državna industrijska politika se je dosedaj preveč ozirala na Slovenijo. Marsikatero zaščito so bile vpeljane le zaradi slovenske industrije, ki je obstajala že ob zedinjenju in ki ni bila tako nacionalizirana, kakor bi morala biti. Ustanavljanje in razširjanje tvornic v hrvatskih in srbskih pokrajinah se je dostikrat oviralo z izgovorom, da takšna industrija obstoji že v Sloveniji in da ta za naše razmere zadostuje.

Pa tudi naša (t. j. hrvatska in srbska) rudarska podjetja so morala, zlasti kar se tiče premoga, omejiti svojo proizvodnjo zaradi premogovnikov v Sloveniji. Naglašalo se je, da je to potrebno zaradi socialnih momentov, kakor da ti ne bi bili tudi v Hrvatski, Bosni in Srbiji. Isto bi se moglo reči glede kemične, papirne, železne in še neke druge industrije. Kakšna gonja da je samo bila proti Zenici, da niti ne govorimo, v kako težavnem položaju so zaradi monopolnega stališča slovenske industrije nekateri druge industrije, kakor papirna, premogovna, itd.

Kljub temu, da so izvenslovenski kraji glavna konzumna področja slovenske industrije, se mora konstatirati, da se o tem v Dravski banovini ne vodi dovolj računa. Še naprej se obnaša Slovenija kakor da bi bila neki »corpus separatum«. V Sloveniji najde tujec preje zaposlitev kakor pa naš človek, ki ni Slovenec. Slovenska industrija tudi malo razstavlja na Zagrebškem zboru in ne dela za sebe one propagande, ki bi jo morala delati, ker so vendar kraji, ki gravitirajo k Zagrebu njeni najboljši odjemalci. Tudi v turističnem pogledu je Slovenija navezana na hrvatske goste.

Iz vseh teh razlogov da je treba revidirati našo dosedanjo notranjo industrijsko politiko. Najprej je treba vpostaviti čiste račune in nato zaščito industrije prilagoditi interesom glavnega in večjega dela naroda in države. »Slovenska industrija mora v upoštevanju tega edino pravilnega stališča najti pota za svoje nadaljnje delo in razvoj in pri tem bodo gospodarski zakoni konkurence, sposobnosti, ponudbe in povpraševanja norma-

Naš odgovor

Ne da bi se spuščali v politični del vsega vprašanja, moramo vendarle pripomniti, da bo zelo slab sporazum, če se bo sklepal na škodo tretjega. In dobro bi tudi bilo, da bi duševni očetje vsega tega članka malo preudarili, če niso le neprostovoljni pomagači za druge cilje, ki hočejo obvladati sploh ves jugoslovanski trg. Ni vendar nobena skrivnost, katerim tujim podjetjem v naši državi je slovenska industrija najbolj na poti!

Pa preidimo le na strogo gospodarsko plat vsega vprašanja — na zavirljivi »monopolni položaj« slovenske industrije.

Pred vojno je bila v Sloveniji razvita predvsem naslednja industrija: železna, papirna, usnjarska, strojna, lesna, tobačna, mlinska, slamninarska, pivovarniška, cementna, poleg tega pa so bile še večje tovarne v Trzinu, Rušah itd.

Kako je z vso to industrijo po vojni in kako je z njenim »monopolnim« položajem?

Mlinska je propadla popolnoma, ista usoda je doletela slamninarsko, v veliki meri cementno in tudi lesno. Usnjarska dela danes z nekaj več ko 30 % svoje kapacitete, papirna je znatno manj zaposlena ko pred vojno in rotacijski papir iz Avstrije spodriva skoraj popolnoma rotacijski papir iz

Vevč, tako zelo je papirna industrija brez zaščite. Kako je s premogovno industrijo, o tem smo pisali že nešteto krat. Premogovne dobave železnicam se slovenskim premogovnikom stalno nižajo in samo od l. 1929. dalje so se znižale za polovico, da je na tisoče rudarjev v premogovnih revirjih brez posla. Iz daljnega timoškega basena se dovažajo premog v Slovenijo, a najdejo se ljudje, ki bi hoteli govoriti o »monopolnem položaju« slovenske industrije! Pivovarniška industrija je v resnici zaščiten, toda ne zaradi slovenskih pivovarn, temveč zaradi pivovarnarjev na jugu, ki so vseskozi zelo mogočni gospodje! A še tu je treba opozoriti na celo vrsto privovarn, ki ne delajo več, tako n. pr. velika Gössova v Mariboru.

Kako je z zaščito strojne industrije je tudi že bilo dostikrat govora. Delavce so morale odpuščati Strojne tovarne in livarne v Ljubljani, ker so se sesalke naročale raje v tujini kakor pa v Ljubljani! Ljubljana, ki je imela pred vojno tri velike strojne tvornice, ima danes samo eno in še ta dela v zmanjšanem obsegu, stara ljubljanska zvonarna pa je sploh prenehala. In kaj je bila tobačna tovarna v Ljubljani pred vojno in kaj je danes! Kje je torej ono tako

bi doživeli, če bi ga zidali na medsebojnem uničevanju! Rešitev je le v sporazumu, ki bo prinesel nove razvojne možnosti vsem! Samo v tem je in ostane rešitev.

Dobro pa je, da je »Jugoslovenski Lloyd« opozoril, kako si nekateri zamišljajo bratski sporazum, in slovenska industrija, pa tudi slovenska javnost naj na to opozorilo ne pozabi!

Ažio povišan

Finančni minister je z 12. decembrom povišal ažio za zlat dinar od 11 na 12 papirnatih dinarjev. Carinarnice pobirajo od sobote dalje tudi že carino po povišanem ažiu. S povišanjem ažija se je vse uvožno blago podražilo za približno 10%, kar pomeni v današnji dobi pičlega zaslužka zelo visok povišek.

Ta povišek je tem občutnejši, ker je prišel čisto nenadoma, da večinoma trgovci poviška sploh ne bodo mogli vkalkulirati v blago. In ker je promet sedaj pred prazniki posebno velik, bo na eni strani izguba trgovcev tem večja, dohodek carin pa tudi tem primerne večji, da pomeni povišanje ažija le novo obdačenje.

Položaj trgovine se bo zaradi tega znatno poslabšal in čisto izključeno je, da bi v resnici nastalo zboljšanje gospodarskega položaja, o čemer smo v zadnjem času tako mnogo slišali.

Zato nujno predlagamo, da se povišanje ažia razveljavi in da se ne slabša položaj trgovine z novimi davčnimi poviškami, ko so že itak davki previsoki. Treba vendar upoštevati, da se je pri zmanjšani kupni moči povečal letos davek na poslovni promet, kar nujno pomeni znižanje donosa trgovine, da so se nadalje povečale nekatere trošarine in da se tudi davčna praksa ni niti najmanj omilila. Absolutno ne gre zato, da bi se sedaj še poviševale stare davčnine in zato ponovno naglašamo nujno potrebo, da se carinski ažio zniža zopet na staro mero.

Zlata nedelja v Celju

Združenje trgovcev za mesto Celje v Celju sporoča svojemu članstvu in vsemu kupujočemu občinstvu, da bodo trgovine v nedeljo, dne 20. decembra 1936 v območju celjske mestne občine odprte ves dopoldan, in sicer od pol 8. do pol 13. ure.

Na božične praznike, to je 25., 26. in 27. decembra 1936, pa bodo trgovine ves dan zaprte.

Nezadostno informiranje javnosti

Ze ponovno smo nastopili proti temu, ker se naša javnost od uradov mnogo preslabo informira. To se občuti zlasti ob predložitvi državnega proračuna skupščini. Mesto da bi se poslal proračunski predlog razen vsem poslanecem in senatorjem tudi vsem glavnim dnevnikom in gospodarskim listom, morajo loviti predlog pri poslancih, da jim ti odstopijo svoje izvode. Prav tako bi se moral poslati vsem važnejšim listom popoln ekspozicija finančnega ministra ter vse priloge in podatki, na podlagi katerih je bil izdelan proračun. Tako bi mogli listi tudi mnogo bolj objektivno presojati delo vlade. Seveda pa se vse to ne bi smelo poslati listom v zadnjem hipu, ko se je proračunska razprava že začela in ko časopisje več ne more vplivati na njen potek. Časopisje more nuditi vladi pri proračunskem delu dragoceno pomoč, in ni pametno, če se na to pomoč ne reflektira.

Pa tudi sicer bi se morali vsi podatki dostavljati listom v večji meri, ker je samo na ta način mogoče uspešno sodelovanje javnosti. Ni treba vendar misliti, da imajo uradne številke samo ta namen, da so čim bolj prikrite javnosti, temveč njih namen je

dosežen šele potem, ko jih pozna tudi javnost.

Upamo, da bo to dobrohotno opozorilo vendarle enkrat doživelo vsaj nekaj ugodnega in pozitivnega odziva.

Turistične lire

Narodna banka je sklenila z italijanskim Narodnim zavodom za devizne posle dogovor, po katerem bo »Putnik« pri nas organiziral prodajo turističnih lir. Pot-

nikom, ki potujejo v Italijo ali skozi Italijo, ne sme »Putnik« prodajati nobenih drugih tujih plačilnih sredstev, temveč samo turistične lire, in sicer v tej višini: hotelske bone do 2500 lir za osebo, turistične čeke in kreditna pisma do največ 3000 lir za osebo na mesec in osebam, ki odhajajo na posebno zdravljenje v Italijo na podlagi posebne dovoljenja Narodne banke tudi večje zneske. Turistične lire in

hotelske bone pa smejo kupovati samo osebe, ki imajo stalno bivališče v Jugoslaviji. Hotelski boni in turistične lire se prodajajo potnikom po tečaju, ki ga določi Narodna banka, in ki znaša zaenkrat 250 din za eno liro. V Italiji bodo smeli potniki nvočiti turistične čeke do zneska 1000 lir za vsako osebo in za vsakih pet dni bivanja v Italiji. Obmejni uradi smejo na dan izplačati turistične čeke v višini do 200 lir.

Ali bomo tudi to priliko zamudili?

Nemška enostranska odpoved versajskih določb o internacionalizaciji nemških rek je predvsem zadela Belgijo, Svico in Holandsko, prav posebno pa Češkoslovaško. Nemški poslanik v Pragi dr. Eisenlohr je sicer izjavil pri izročitvi nemške note čl. zunanjemu ministru dr. Krofti, da se zaradi te odpovedi ne bo nič izpremenilo v prometno-tehničnih in gospodarskih razmerah na Labi in Odri ter da bo Češkoslovaška tako neovirano ko dosedaj mogla uporabljati svoji pristaniški coni v Hamburgu in Stettinu, ker je Nemčija pripravljena priznati češkoslovaškim ladjam popolnoma enak postopek ko nemškimi, seveda pod pogojem reciprocitete.

Toda na drugi strani se tudi že poroča, da ni Nemčija uničila zadnji ostanek versajskih določb (razen teritorialnih) samo zato, da je njena suverenost nad nemškimi rekami popolna, temveč tudi zato, da bo mogla ob rekah zgraditi močne utrdbe. Znano pa je, da je promet v krajih, kjer so vojaške utrdbe, vedno mnogo bolj oviran, kakor tam, kjer teh ni. Znano pa je nadalje tudi, da so Nemci aretirali že marsikatero čl. državljanja, ki je prišel v Nemčijo. Poleg tega pa bo v bodoče imela Nemčija odslej mnogo lažjo kontrolo nad vsem blagom, ki ga izvažajo ali uvažajo Češkoslovaška. Zato pomeni odprava internacionalizacije nemških rek za Češkoslovaško težak udarec, ki ga bo skušala parirati s tem, da si najde pot na morje tudi drugod ko le skozi Hamburg in Stettin.

Znano je nadalje, da se je že pred vojno vodila med Hamburgom in Trstom vedno silno ostra borba, kdo bo pritegnil izvoz in uvoz iz Češke. Ta borba se je tudi po vojni še nadaljevala in pričakovati je, da se bo sedaj, ko bo Češkoslovaški uporaba hamburške luke otežkočena, zopet ponovila.

S tem pa se bo ponudila tudi nam izredno ugodna prilika, da pritegnemo češkoslovaški tranzit na Sušak. Saj je danes Češkoslovaška iz zunanje-političnih vzrokov zelo interesirana na tem, da se skupnost držav Male antante utrdi tudi z gospodarskim sodelovanjem. Vzrok več, da se Češkoslovaška mesto Hamburga začne posluževati Sušaka, če more Sušak nuditi le približno iste ugodnosti ko Hamburg.

Prvi pogoj v tem oziru pa je, da je železniška zveza med Češkoslovaško in Sušakom čim krajša. To pa je dosegljivo le z zgraditvijo železniške zveze Ljubljane, oziroma Maribora z morjem. Če bi že danes imeli gotovo železnico Sevnica—Št. Janž in Črnomelj—

Vrbovsko, bi tudi mogli kar takoj ponuditi Češkoslovaški, da mesto Hamburga uporablja Sušak kot pristanišče za svoj čezmorski promet. Toda Slovenija je še danes brez prave železniške zveze z morjem in s tem je tudi silno otežkočeno, da bi mogli privabiti bogati češkoslovaški tranzitni promet na Sušak. Tako se nam zopet kaznuje ona skrajna brezbriznost Beograda, ki pušča Slovenijo že celih 18 let brez zveze z morjem. Zaradi te nemarnosti nismo izgubili le na stotine milijonov, ki so šli v Italijo mesto da bi ostali kot zaslužek naših pristaniških delavcev, zaslužek naših paroplovnih družb in raznih pristojbin pri nas, temveč smo izgubili še druge velike zneske, ki bi jih imeli od čl. tranzita.

Zopet se nam nudi izredno ugodna prilika, da vsaj do neke mere popravimo zamujeno. A zopet se moramo bati, da bomo tudi to priliko zamudili, ker smatrajo neka-

teri menda kar za greh, če bi se tudi za Slovenijo nekaj storilo. Za vse druge načrte se končno le najde denar, le za najbolj rentabilno in potrebno železniško zvezo Slovenije z morjem ne. Tako je že določenih 400 milijonov dinarjev za razširjenje ozkotirne železnice iz Bosanskega Broda v normalnotirno, že je določenih nadaljnjih 400 milijonov dinarjev za Zenico in bosenske rudnike, že se obetajo nova velika dela v južni Srbiji, le o železniški zvezi Slovenije z morjem še ni govora, pa čeprav bi bila ta zveza posebno donosna.

Ali bo res Slovenija vedno prikrajšana? Ali bo tudi tam prikrajšana, kjer celo državnih interesi in interesi državne blagajne zahtevajo, da ni? Ali bomo tudi to veliko priliko zamudili, ki jo nam daje nemška odpoved internacionalizacije nemških rek? Kdaj bo vendar že enkrat konec teh neprestanih zamujenih prilik?

Trgovski koledar za leto 1937

23. letnik je že dosegel »Trgovski koledar«, ki ga izdaja matica vseh naših trgovskih organizacij, Trgovsko društvo »Merkur« v Ljubljani in ki ga ureja z znano spretnostjo g. Fran Zelenik. Običajno veljajo koledarji le eno leto, »Trgovski koledarji« društva »Merkur« pa imajo trajno vrednost in kdor ima shranjenih vseh 23 letnikov, ta ima v priročni obliki cel leksikon, ki mu odgovarja na vsa najvažnejša vprašanja iz poslovnega življenja. To je tudi največja odlika »Trgovskega koledarja«, da en letnik koledarja dopolnjuje drugega, da pa vsi tvorijo celoto ter je s tem »Trgovski koledar« naravnost nepogrešljiv priročnik slovenskega trgovca. Njegova vsebina je vedno pestra, vedno pa tudi aktualna, pri tem pa podana na način, da v resnici ustreza vsakemu bralcu. Nobenega nepotrebnega balasta ni v »Trg. koledarju«, vedno se vidi, da ga ureja spreten urednik, ki do temelja pozna naše poslovno življenje.

Že samo kratak pregled vsebine letošnjega koledarja vse to jasno potrjuje. Poleg običajne koledarske vsebine (poštne tarife, razne kolkovine in takse) prinaša novi »Trgovski koledar« naslednje vsebino: O pravicah in dolžnostih trgovskega pomožnega osebja (po obrtnem zakonu) — Dopustno število vajencev in pomočnikov — Zastaranje pravic — Opominska tožba — Računanje obresti — Tajnosti računanja — Angleški denar

ter angleške mere in uteži — Lestvica za uslužbenski davek — Davek na sance — Vojnica — Prispevki za OUZD — Prispevki za Trg. bolniško in podporno društvo ter za Pokojninski sklad — Tabela o uspehu varčevanja — Navodila za sestavljanje testamenta — Navodila za kurjenje — Kaj je žganje — Usušek špirituoz v sodih — Davčni rubež — Odpis zgradarine od praznih zgradb — Uzance za trgovino z opeko — Prebitek - dobiček. — V resnici pestra in bogata vsebina, da bo »Trgovski koledar« v resnici dobro služil vsakemu poslovnemu človeku.

Upamo zato, da tudi ne bo slovenskega trgovca, ki si ne bi »Trgovski koledar« tudi kupil. Saj je »Trgovski koledar« naravnost legitimacija za zavednega slovenskega trgovca.

Naroča se pri »Trgovskem društvu Merkur« v Ljubljani.

Prizad je dvignil ceno pšenici

Prizad je dvignil ceno za pšenico in je na trgu začel plačevati potiško pšenico po 165, banatsko in baško po 164, srbijansko pa po 162 din. V zasebnem prometu pa se plačuje pšenica po 170 din, in sicer za razne kakovosti. Prizadove cene so torej izpod svetovne paritete. Izvozniki poudarjajo, da bi se cene pšenice dvignile tudi na 180 din, če bi bil izvoz pšenice svoboden. Dovoz pšenice na trg je zaradi teh cen neznan, ker so proizvajalci prepričani, da bo končno moral Prizad vendarle dvigniti cene.

Mesto »Feniksa« se ustanovi nova družba?

Gospodarsko-finančni odbor ministrov je na svoji zadnji seji razpravljal o načrtu uredbe o sanaciji jugoslovanskega »Feniksa«. Odbor je sklenil, da se prouči možnost ustanovitve nove družbe, ki naj bi prevzela »Feniks«.

Politične vesti

Na seji kronskega sveta je bil v soboto proglašen vojvoda Yorški za angleškega kralja Jurija VI. V proglasitveni izjavi se pravi, da »je visokorodni princ Albert Friderik Artur Jurij postal po milosti božji naš edini zakoniti in pravno močni gospodar Jurij VI., kralj Velike Britanije, Irske in britanskih dominionov onstran morja in cesar Indije, ki smo mu dolžni popolno zvestobo in pokorščino z vsa našo ponižno ljubeznijo.« Člani kronskega sveta so nato kot prvi prisegli novemu kralju zvestobo, kralj Jurij VI. pa podal običajno zaobljubo. Na običajen način je bila nato izvršena proklamacija novega kralja. Londonsko ljudstvo je priredilo novemu kralju velikanske manifestacije.

Prvi državni akt novega kralja je bil, da je podelil bivšemu kralju Edvardu naslov in dohodke vojvode Windsorskega. Nadalje je odredil, da se priprave za kronanje nadaljujejo in da bo kronanje dne 12. maja, kakor je bilo določeno že pod Edvardom.

Vsi dominioni, razen Irske, so takoj in v celoti priznali novo stanje. Irska pa je izkoristila priliko in odpravila mesto generalnega guvernerja, ker se v notranje zadeve Irske nima nihče pravice vmešavati. Le v zunanji politiki je še zvezana Irska po kraljevi osebi z Veliko Britanijo. Zadnji akt, ki ga je podpisal generalni guverner, je bil torej akt, s katerim se njegovo mesto odpravi.

Svet Zveze narodov je na tajni seji sklepal o pritožbi madrdske vlade proti nekim silam, ki podpirajo španske upornike. Svet je ugotovil, da je pritožba madrdske vlade utemeljena. Svet Zveze narodov se je nadalje izrekel za politiko nevmešavanja v španske zadeve ter odobril posredovalne poskuse Francije in Anglije v španski državljanski vojni.

Svet Zveze narodov je razpravljal nadalje o zahtevi turške vlade, da se sandžak Aleksandreta odcepi od sirijske države in proglaši za samostojno državo. Francoski zastopnik je izjavil, da prepušča Francija odločitev v tem vprašanju popolnoma Zvezi narodov, ki naj pošlje posebno komisijo v te kraje in prouči turško pritožbo. V vsej zadevi ne gre za francoske interese.

Boji okoli Madrida so zaradi snega in mraza ponehali, pač pa se bijejo številni boji letalcev. Trenutno je republikansko letalstvo v premoči.

Vedno bolj živahno pa se vtikajo v španske dogodke tuje veselice, da postajajo španski dogodki za mir vedno bolj nevarni. Bajje je v španiji že 27.000 nemških vojakov. Pred Malago je bila neka vladna španska podmornica potopljena od neke tuje podmornice in je skoraj vsa posadka španske podmornice utonila. Potopljena je bila tudi neka ruska ladja. V Algeirasu se je izkrcalo baje 2500 italijanskih vojakov. Posredovalne predloge Francije in Anglije sta odklonili obe španski vladi, prav tako pa tudi Nemčija, Italija in Portugalska. Nevarnost mednarodnih zapletljajev je zaradi tega znova narasla.

General Franco pripravlja novo ofenzivo. Nacionalisti poročajo nadalje, da je Barcelona že blokirana od nacionalističnih ladij. Bajje tudi Moskva ne pošilja več toliko orožja ko preje.

Kitajska armada, ki bi se morala boriti proti komunistični kitajski vojski, se je pod poveljstvom maršala Čangšuliana uprla nankinški vladi ter ujela maršala Čangšajška in vse njegovo spremstvo. Po njih vesteh je upor delo kitajske omladine, ki zahteva brezobzirno boj proti Japonski. Po drugih vesteh pa je upor delo moskovske vlade, kar se pa iz Moskve demantira. Nankinška vlada je ultimativno zahtevala od upornikov, da vse ujetnike takoj izpuste in da se pokore njenim ukazom.

Kitajski uporniki zahtevajo po neki vesti, ki jo je prejel Havas iz Nankinga med drugim: Vsaka akcija proti upornikom se mora ustaviti. S sovjetsko Rusijo se mora skleniti obrambna zveza. Vse japonske zahteve se morajo odbiti. Sklicati se mora kongres vseh Kitajcev, ki naj določi vse potrebno za obrambo domovine.

V Moskvi pravijo, da je bila vstaja inscenirana od Japonske, ki nikakor neče dopustiti, da bi velike upravne reforme Čangšajška utrdile notranjo moč Kitaja. Japonci hočejo zmešnjavo na Kitajskem in zato je nastala nova revolucija.

Po nekih vesteh je bil s protirevolucijo general Čangšajšek osvobojen. Bajje je general Čangšulian zopet prisegel zvestobo nankinški vladi.

Božična darila

lepa in koristna za svojce in uslužbence po izredno znižanih cenah pri tvrdki

NOVAK-LJUBLJANA
Kongresni trg 15 (pri nunski cerkvi)

O G R O M N A I Z B E R A

**Plenarna seja
novoizvoljenega sveta
Zbornice za TOI**

bo v petek, ob pol 11. dopoldne. Na dnevnem redu je konstituiranje zborničnega predsedstva.

Denarstvo

Beograjska borza

Na efektnem trgu je malo ponudb, ki jih z lahkoto prevzamejo borzijanci, v zadnjem času pa tudi javna roka. Prvi se zanimajo zlasti za vojno škodo, dočim druga za Seligmana. Tečaji papirjev so ostali skoraj neizpremenjeni. Vojna škoda je beležila 376'75-377, Seligman pa se je dvignil od 89 v začetku tedna na 90'15 din koncem tedna. 7% Blair je nazadoval od 76'50 na 76'25, 8% Blair pa je ostal neizpremenjeno na 86'25.

Ves promet je znašal 4'6 milijona dinarjev, za 1'8 milijona več ko v prejšnjem tednu.

Na deviznem trgu je bila tendenca mlačna. Londona je bilo dovolj na razpologo ter je tečaj funta nazadoval od 240'23 na 238'64 dinarja. Nazadovala je tudi nemška marka, in sicer od 1374'57 na 1360', dočim je Dunaj začel z 8'30, se dvignil dne 7. dec. na 8'46, a je nato nazadoval dne 9. dec. na 8'31 ter se 10. dec. zopet opomogel na 8'33 din.

Promet je znašal 27 milijonov dinarjev in je bil 9 milijonov višji ko pretekli teden. Največ se je kupčevalo v Berlinu (za 13,1), nato pa v Londonu (za 6,8 milijona dinarjev).

Odlog plačil

je dovoljen Mestni hranilnici v Ljubljani, in sicer za dobo šestih let za vloge, nastale do 6. marca 1934. Stare vloge se bodo obrestovale po 4%, kar je zelo visoko in kar je nov dokaz o znatnem zboljšanju razmer pri Mestni hranilnici.

Stanje Narodne banke

Po izkazu Narodne banke z dne 8. decembra (vse številke v milijonih din), se je njena zlata podloga povečala za 3 na 1602, in sicer se je zlato v blagajni povečalo za 7, zlato v tujini pa zmanjšalo za 4.

Devize, ki ne spadajo v podlogo, so se povečale za 30 na 606'6. Vsota kovanega denarja je narasla za 74 na 829'1.

Skupno so se posojila povečala za 0'6 na 1716'5, in sicer so se menična povečala za 1'9, dočim so lombardna padla za 1'3. Razna aktiva so narasla za 74 na 783.

Obtok bankovcev se je znižal za 16'9 na 5219'2, zato pa so narasle obveze na pokaz za 63'9 na 1656'7.

Skupno kritje se je zmanjšalo od 30'08 na 29'94%, samo zlato pa se je povečalo od 29'15 na 29'20%.

Borze in angleška ustavna kriza

Ustavna kriza, ki je nastala v Angliji zaradi želje kralja Edvarda, da se poroči z gospo Simsonovo, je močno vplivala tudi na velike svetovne borze, zlasti na efektne. Tako so v začetku krize nazadovali tečaji vrednostnih papirjev v Londonu, Parizu in na drugih velikih borzah. Kakor hitro pa je prišla vest, da je kralj Edvard VIII. odstopil in da je s tem ustavna kriza tudi rešena, so se takoj tudi opomogli tečaji papirjev. Močna tendenca, ki je takoj nastopila, je bila v korist tudi nekaterim državnim rentam, tako tudi francoski.

Na deviznem trgu je funt v začetku zaradi krize nekoliko trpel, a se je kmalu popolnoma opomogel.

Na blagovnem trgu pa ni imela kriza posebnega vpliva in se je kupčevalo na podlagi čisto trgovskih kalkulacij.

Uradne tečaje za naše vrednostne papirje je od 15. decembra dalje določil finančni minister takole: 7% Blair po 77 dolarjev za nominalnih 100 dolarjev, 8% Blair po 87, 7% Seligman po 89 dolarjev in 7% stabilizacijsko posojilo iz l. 1931 po 85 fr. frankov za 100 nominalnih frankov.

Finančni minister je izdal odlok, da se uvede nakazniški promet z Madjarsko na vseh naših poštah.

Terjatve in dolgovi te nakazniške službe se bodo likvidirali od časa do časa po sporazumu med našim in madjarskim finančnim ministrom. Transfer po nakazniškem prometu z Madjarsko je dovoljen do največ 1000 din na mesec in za osebo.

Francija je plačala zadnji obrok angleškega posojila v višini 40 milijonov funtov, ki ga je februarja najela v Angliji.

Tečaji nemških vezanih mark znašajo po »Prager Tagblatt«: kreditna vezana marka 21.5 odstotka, efektna vezana marka 19.5, registrska marka 49.75 odstotka vrednosti svobodnega izplačila Berlin.

Po novi uradni pariteti argentinskega pesosa bo v bodoče angleški funt enak 16 in ne več 17 argentinskim pesosom.

**Cementna industrija
in narodno gospodarstvo
Tudi glede konzuma cementa zelo zaostajamo
za drugimi državami**

Kadar se govori v naši širši javnosti o cementu, se navadno govori le o previsokih cenah cementa, ki so povzročene predvsem zaradi previsoke trošarine na cement, deloma pa tudi po cementnem kartelu. Toda cement igra danes v narodnem gospodarstvu tako veliko vlogo, da je treba presojati pomen cementa tudi iz drugih vidikov. Zato smatramo za potrebno, da seznanimo svoje čitatelje s člankom, ki ga je v zadnji številki »Industrijskega pregleda« objavil predsednik Zveze jugoslovanske cementne industrije g. Julij Jon. Iz njegovega članka posnemamo:

Cementna industrija postaja v zadnjem času vedno bolj važen del narodnega gospodarstva. Tehnika danes sploh ne more biti več brez cementa in po konzumu cementa se more danes presojati tudi industrijski razvoj posameznih držav. Glede konzuma cementa je Jugoslavija danes še na enem zadnjih mest. Tako se potroši na vsakega prebivalca v zapadnih industrijskih državah od 110 do 180 kg, v Češkoslovaški 75 kg, v Avstriji 40, v Jugoslaviji pa le 20 kg.

Jugoslovansko cementno industrijo čaka zato še široko polje dela. Kapaciteta jugoslov. cementarn znaša približno 160.000 vagonov. Če odbijemo od te količine 40.000 vagonov, kolikor se povprečno na leto cementa izvozi, potem bi ostalo še vedno toliko cementa, da bi prišlo na vsakega prebivalca Jugoslavije 80 kg, to je

štirikrat toliko, kolikor se dejansko potroši. Mesto 120.000 vagonov se potroši le okoli 18.000, radi česar se silno zmanjša donosnost cementarn. Za te je potreben velik kapital in cementarne pomenijo gospodarsko vrednost le, če so v pogonu in če se polno izkoriščajo.

Ker pa smo že l. 1931. dosegli potrošnjo 32 kg cementa na prebivalca, bi mogli ta konzum povečati tudi na 40 kg, zlasti še z ozirom na javna dela, ki se izvajajo ali pripravljajo.

V tem primeru bi jugoslovanske cementarne proizvajale na leto okoli 100.000 vagonov. Ta povečana proizvodnja bi zahtevala:

1. pomožna sredstva za proizvodnjo približno 100 milijonov kilovatnih ur pogonske sile;
2. okoli 35.000 vagonov premoga;
3. okoli 2500 vagonov mavca;
4. okoli 20 milijonov papirnatih vreč, oz. vreč iz jute;
5. nekaj tisoč vagonov maž, olj in drugega pogonskega materiala.

Poleg tega še druge surovine, a povečal bi se tudi ves blagovni promet po železnici, ko bi se morale vse te količine surovin in drugega materiala prevoziti.

Večja proizvodnja cementa pa bi znatno omilila tudi brezposelnost, če upoštevamo, da daje po nemški statistiki en v cementni industriji zaposlen delavec zaposlitev 11 delavcem v raznih gradbenih strokah, dvojici delavcev v papirni in jutni, kovinski in stroj-

ni industriji, ker zahteva težki pogon neprestane strojne obnove.

Poleg cementne industrije same bi od večje potrošnje cementa oživel torej še industrija premoga, jute, papirja in končno bi se zboljšal položaj tudi za vsa transportna podjetja. Ta razvoj bi bil mogoč, če ne bi dušila potrošnjo cementa velika trošarina, ki znaša od 35 do 40% vrednosti cementa. Ker je cement dejansko le polfabrikat, je ta visoka trošarina naravnost uničujoča.

Cementna industrija uporablja izključno domače surovine in zaposluje domače ljudi. Tudi to je treba upoštevati. Visoka trošarina na cement pa je nesmiselna tudi zato, ker država in javna telesa uporabijo direktno ali indirektno skoraj polovico vsega cementa. Kar torej država na eni strani od trošarine pridobi, to na drugi strani zaradi višje cene cementa izgubi. Poleg tega pa imajo še silno izgubo državne železnice, ki bi pri nižji ceni cementa in zato večji potrošnji mogle na leto prevoziti okoli 30.000 vagonov cementa več.

Končno še nekaj podatkov o naši cementni industriji, kakor jih posnemamo iz članka dr. Vara iz Beograda. V Primorju je 6 cementarn, od katerih dve stojita, v vsej ostali državi je v pogonu 5, med njimi tvornica portlandcimenta v Trbovljah. Dve slovenski cementarni (Dovje-Mojstrana in Zidani most) stojita. Tako je Slovenija od zastoja v cementni

**Kakovost
odločuje!**

Po malenkostni porabi vidite takoj, koliko več Vam zaleže in koliko Vam zato prihrani dobra

**Kneippova
sladna kava**

industriji zopet primeroma najbolj prizadeta.

Kako je padala potrošnja cementa v Jugoslaviji, kažejo naslednje številke: l. 1931 je dosegla potrošnja okoli 500.000 ton, l. 1932 je padla na 340.000, l. 1933 na 280.000 in l. 1934 na 260.000 ton. V l. 1935 se je potrošnja zopet nekoliko dvignila in dosegla 290 tisoč ton.

Iz teh številke se jasno vidi, kako silnega narodno-gospodarskega pomena bi bilo, če bi dvignili potrošnjo cementa vsaj na višino v l. 1929. V ta namen pa je treba čim prej znižati trošarino na cement!

Nov fond

Na seji gospodarsko-finančnega odbora ministrov se je razpravljalo tudi o uspešnejšem pobijanju tihotapstva s saharinom in drugimi nadomestili za sladkor. Zlasti se je razpravljalo o ustanovitvi posebnega fonda, iz katerega bi se plačevale nagrade za uspešno pobijanje tihotapstva. V ta fond naj bi plačevale sladkorne tvornice po eno paro od vsakega prodanega kilograma sladkorja. Letni dohodek fonda bi znašal na ta način 700.000 din. Mnogo bolj učinkovito sredstvo proti tihotapstvu bi bilo, da se zniža trošarina na sladkor. Dokler je sladkor tako pretirano drag, bo tudi cvetelo tihotapstvo s saharinom in tako dolgo je tudi škoda za vsak dinar, ki se izda za pobijanje tihotapstva.

Stanje naših kliringov

Po izkazu z dne 10. decembra se je naš aktivni saldo v prometu z Nemčijo povečal od 17'9 na 19'4 milijona mark.

V italijanskem kliringu je ostal naš saldo neizpremenjeno na višini 49 milijonov lir.

Bolgarski kliring pa se je zmanjšal od 0'6 na 0'5 milijona din.

Konkurzi - poravnave

Konkurz o premoženju trgovca Josipa Ravnikarja v Ljubljani je opravljen, ker je bila sklenjena prisilna poravnava, ki je postala tudi že pravnomočna.

Za poravnalnega upravitelja pri poravnalnem postopanju o premoženju Marije Mlakar v Ložu se namesto notarja Poznika postavlja Franc Škrbec, posestnik in župan v Ložu.

Občni zbori

Izredni občni zbor Zveze slovenskih zadrug bo dne 20. decembra ob 10. v dvorani Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani. Na dnevnem redu je tudi: razprava in poročilo o likvidaciji kmetskih dolgov, sklepanje o izpremembi § 18. in dopolnitvi pravil ter sklepanje o dotaciji sanacijskega fonda po uredbi z dne 23. novembra 1934.

Širite »Trgovski list«!

**TIVAR
OBLEKE**

Trgovinski register

Vpisale so se nastopne tvrdke:

Rudolf Predovič, Ljubljana. — Obratni predmet: Trgovinski obrt izvoza prašičev, goved, konj, ovac in perutnine v živem in zaklanem stanju ter mesa, mesnih izdelkov, špeha in masti.

Avtopodjetje Magister, družba z o. z., Podgora pri St. Vidu nad Ljubljano. Obratni predmet: prevažanje oseb z avtobusi in avtomobili na progah: Ljubljana—Sostro, St. Vid nad Ljubljano—Tacen in Ljubljana—Ježica—Črnuče. — Osnovna glavica 305.000 din, ki se razdeli na stvarno vlogo Frančiške Magister (trije avtobusi) v višini 220.000 din in stvarne vloge Franca Magistra (dva avtobusa) v višini 85.000 din. Poslovodje: Franc Magister iz Podgora in Frančiška Magister iz Vižmarjev.

Industrija volnenih izdelkov, Peter Majdič, d. z. o. z., Škofja vas pri Celju. — Obratni predmet: Tovarniško izdelovanje volnenih in polvolnenih izdelkov ter polizdelkov in preje, trgovsko obratovanje z njimi in nakup potrebnih surovin ter prevzem tvrdke »Industrija volnenih izdelkov Peter Majdič, Celje«. Osnovna glavica znaša 250.000 din, od katere sta prevzela družbenika Paljaga Deša 245.000 din, Paljaga Drago pa 5000 din. Poslovodji Paljaga Deša in Paljaga Drago, industrialca v Mariboru.

Vpisale so se naslednje izpremembe in dodatki:

Dolničar & Richter, Ljubljana. — Izbrisi se javni družbenik inž. Evgen Rustia ter zato preneha javna trgovska družba. Lastnik firme je Hinko Richter.

»Mercur, trgovsko-industrijska delniška družba v Ljubljani. Izbrisi se član upravnega sveta Račo Hribar, vpiše pa se član upravnega sveta dr. Franc Kotnik, profesor v pokouju.

Narodna tiskarna, d. d. v Ljubljani. Izbrisi se člana upravnega sveta dr. Gregor Žerjav in dr. Janko Pretnar, vpišejo pa se člani upravnega sveta: Alfonz Žerjav, polkovnik v p., dr. Stane Rape, šef Aeroputa v Ljubljani in Fran Seunig, novinar v Ljubljani.

»Alpavto, družba za prevajanje z o. z., Bled. Za poslovodji sta bila izvoljena Ivan Pretnar, trgovec in Ivan Kapus, avtoizvošček, oba Zagorice-Bled, ki zastopata tvrdko kolektivno.

Delniška družba pivovarne Union, Ljubljana. Izbrisi se člani upravnega sveta Karol Kauschegg in Pero Šterk, vpišejo pa odvetnik dr. Korun, inšpektor drž. železnice v p. Franc Borštnar in Karel Dermastija, profesor na drž. trg. šoli v Ljubljani.

Kranjska industrijska družba, Ljubljana. Na podstavi sklepa delničarjev na 66. redni glavni skupščini se je zvišala delniška glavica od 45 na 90 milijonov din z izdajo novih 300.000 delnic po dinarjev 150.—.

Franc Slamič, mesarija, tvornica mesnih izdelkov in konzerv. Obratni predmet odslej še: trgovina z živo in zaklano živino na veliko za izvoz.

»Ta-Tac Bahovec Ivan, družba z o. z., Ljubljana. Besedilo tvrdke se je izpremenilo v prvi točki in se

glasi odslej: »Karton«, Bahovec Ivan, družba z o. z. v Ljubljani.

Izbrisi sta se nastopni tvrdki:

J. Petrič & Co., Borovnica, trgovina z mešanim blagom — zaradi opusta obrata.

Industrija volnenih izdelkov Peter Majdič, Celje — zaradi prenosa na drugega lastnika.

Iz združnega registra

Razdružila se je in prešla v likvidacijo: »Deutsche Gewerbetasse« v Celju. Likvidator: trgovec Josip Kirbiš v Celju.

Pri Obačilnici za Slovenijo, r. z. z o. z. v Ljubljani se izbriše član načelstva dr. Anton Milavec, vpiše pa član načelstva knjigovodja Zadružne zveze Franc Lesjak.

Kmetijski hranilni in posojilni dom, podružnica v Mariboru. Izbrisi se vodja podružnice Mirko Leban.

Dobave - licitacije

Direkcija šum v Ljubljani prodaja okoli 710 plm tehnično uporabnega bukovega lesa, ki ga bo izdelala v režiji šumska uprava Kostanjevica v gozdnem kompleksu Blažovo brdo. Izklicna cena znaša din 22.500. Ponudbe z 10% kavcijo se sprejemajo do 29. decembra pri direkciji šum v Ljubljani, Bleiweisova cesta 1.

Povpraševanje po našem blagu v tujini

Deželni pridelki:
1377 — Bruselj: predivo konoplje,
1378 — Hamburg: seme rdeče detelje in lucerne,
1379 — Harrogate (Anglija): otrobi.

Proizvodi živinoreje, perutnarstva in ribarstva:
1380 — Beyrouth: živa živina,
1381 — Hamburg: kozja dlaka,
1382 — Marseille: suho meso in klobase,
1383 — Hamburg: konjska žima, ščetine, kozja, goveja in druga živalska dlaka,
1384 — Sofia: zastopniška tvrdka se zanima za mokre nasoljene telečje in kravje kože,
1385 — Stockholm: ponuja se zastopnik za ovčje kože ter imitacije divjačine,

1386 — Berlin-Treptow: med in čebelni vosek,
1387 — Hamburg: posušena mezdrovina, suhe kosti, izčiščena kopita in parklji, kožni odpadki in drugi živalski odpadki.
Proizvodi rudarstva:
1326 — Dunaj: magnezit,
1327 — Hamburg: manganova ruda,
1328 — Dunaj: bauxit,
1329 — Rotterdam: baker, svinec,
1330 — Dunaj: umetni kamen iz apnenčevega peska,
1368 — Marseille: cement,
1388 — Rotterdam: železna, kromova in manganova ruda, pirat, antimon in boksit,
1389 — Carigrad: bel cement.

Industrijski izdelki:
1390 — Cand: hišna in kuhinjska posoda iz gline, porcelana ter stekleno blago,
1391 — Korča (Albanija): dve tvrdki iščeta material za čevljarje (kože, žblje),
1392 — Pariz: pivovarniški kvas,

Direkcija državnega rudnika v Kaknju sprejema do 17. decembra ponudbe za dobavo 2000 kg solne kisline, S. M. jekla za osovine in 1000 kg kompresorskega olja.

Direkcija državnega rudnika v Keki sprejema do 21. decembra ponudbe za dobavo okretnih sklopov; do 28. decembra za dobavo tračnikov in 1500 kg strojnega olja.

LICITACIJE:

Dne 16. decembra bo v Komandi 39. pešpolka v Celju ofertna licitacija za dobavo dnevne količine kvasca za potrebe celjske garnizije.

Dne 17. decembra bo v pisarni referenta inžen. štaba dravske divizijske oblasti v Ljubljani ofertna licitacija za montiranje dizelmotorja v električni centrali.

Dne 18. decembra bo pri Upravi vojno-tehničnega zavoda v Kragujevcu ofertna licitacija za dobavo večje množine bakra; dne 21. decembra za dobavo razne svinjske dlake in električne peči za solno kopol.

Dne 28. decembra bo pri Ekonomskem oddelku generalne direkcije državnih železnic v Beogradu ofertna licitacija za dobavo 12 aparatov za električno varjenje.

Dne 30. decembra bo pri Dravski delavnici v Ljubljani ofertna licitacija za dobavo nafte, bencina, olja, petroleja in tovotne masti.

Dne 23. decembra bo pri Kr. direkciji šum v Vinkovcih ofertna licitacija za prodajo hrastovega in bukovega lesa iz področja šumske uprave Nova Gradiška.

(Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani na vpogled.)

balaže z ozirom na tržne uzance. 4 količino razpoložljivega blaga, 5. ceno, franko naša meja ali cif pristanišče države, kamor naj pride blago, 6. plačilne pogoje in 7. rok dobave. Za boniteto tujih tvrdk Zavod ne jamči.

»Službeni list«

kr. banske uprave Dravske banovine z dne 12. decembra objavlja: Uredbo z zakonsko močjo o ureditvi Oceanografskega inštituta kr. Jugoslavije — Dopolnitev toč. 10. pod III. navodil glede uporabljajnja pripomb in opazk v uvozni carinski tarifi — Odločbo o izpremembi in dopolnitvi odločbe o prodaji mask in ostalega zaščitnega materiala civilnemu prebivalstvu (s cenovnikom) — Navodila za podeljevanje prispevkov za sadjarske nabave in zgradbe — Narodbo o načinu ribolova v dolnjem toku Krke in v vseh stranskih vodah in pritokih — Razglas o razpisu obč. volitev v občinah Dobova in Kapele — Razne razglase sodišč in uradov ter razne druge objave.

Pred uvedbo zasebnega kliringa s Českoslovaško

Na zadnjem sestanku guvernerjev nar. bank držav Male antante se je govorilo tudi o uvedbi zasebnega kliringa namesto sedanjega rednega kliringa prometa. Kakor hitro bi obe prizadeti vladi načelno pristali na uvedbo zasebnega kliringa, bi se tudi začela ogajanja za uvedbo tega kliringa. Če bi se ta kliring uvedel, bi bilo pričakovati, da bi se tečaj Kč nekoliko dvignil, ker je naš dolg Českoslovaški precej znoten. Preden pa se uvede zasebni kliring, bo treba tudi rešiti vprašanje likvidacije starega salda v višini 200 milijonov Kč v korist Českoslovaške.

Doma in po svetu

Slovenski poslanci nameravajo zahtevati od vlade v obliki nujnega predloga, da vlada izvede predloge, ki so jih predložile Zveza slovenskih združenj, Zadruga zveza in Zveza jugoslovanskih hranilnic glede nujno potrebne izpremembe uredbe o likvidaciji kmetijskih dolgov, ker grozi sicer slovenskim kreditnim združenjem in hranilnicam pogin.

Posl. Turk je interpeliral predsednika skupščine, ker je bila na njegovem stanovanju izvršena hišna preiskava. Predsednik skupščine mu je odgovoril, da je v tej zadevi že zahteval pojasnilo od notranjega ministra.

Dr. Mačkov »Hrvatski dnevnik« piše v nekem članku, da je bilo po uradni statistiki l. 1931. v Zagrebu 185.581 prebivalcev, od katerih je bilo 17.541 doseljenec iz Slovenije. »Hrvatski dnevnik« pravi, da sicer ni mogoče šteti teh Slovencev med tuje, da pa je ta nenormalno visok priliv ljudi iz ene banovine vendarle škodljiv, posebno, če se upošteva, da je veliko domačinov brez posla.

V prihodnjem proračunskem letu bo izročeni promet novih železniških prog v dolžini 403 km. Slovenci bomo pri tem udeleženi le s progom St. Janž—Sevnica, kar je pač mnogo premalo.

Posebna pristojbina za brzojavne golice v višini 50 par se od dne 1. januarja dalje ne bo več pobirala.

Minister za socialno politiko je razveljavil sklep Delavske zbornice v Ljubljani, da se porabijo računski prihranki v višini 160.000 din za podpiranje onih delavskih zapnikov, ki so postali po tekstilni stavki v Kranju brez posla.

Imenovanje dr. Ljubina za šefzdravnika pri SUZORu je minister za soc. politiko razveljavil.

Konkurz nad premoženjem občine Bileče je proglasilo okrožno sodišče v Mostarju.

Letošnji hercegovski tobak je izredno dober in se tujina zelo zanima za ta tobak. Tudi monopolna uprava je povišala cene, ki jih plačuje sadilec tobaka. To povišanje pa je še vedno mnogo prenizko in bodo dobivali odslej sadilci povprečno 20 din za kg tobaka.

Produkcija zlata je znašala v naši državi v prvih devetih mesecih letošnjega leta 1941 kg v vrednosti 88 milijonov dinarjev. Največ zlata so pridobili borski rudniki kot postranski produkt pri pridobivanju bakra, namreč 1500 kg.

Za zveznega predsednika Švice je bil zopet izvoljen Motta.

Vojvoda Windsorski je zapustil v soboto zvečer Anglijo ter se odpeljal v Francijo in nato nadaljeval vožnjo v Basel. Baje se bo nastanil v Avstriji, na gradu Enzesfeld, ki je last pariškega Rothschilda. Tja se bo najbrže pripeljal tudi gospa Simsonova.

Avstrijske železnice dovoljujejo tujcem, ki obiščejo v zimski sezoni Avstrijo in ostanejo v Avstriji najmanj 7 dni, 60odstotni popust pri vožnji.

Bolgarska vlada je znižala davek na osebne avtomobile za 50 odstotkov ter dovolila poleg tega še druge davčne olajšave za lastnike osebnih in tovornih avtomobilov. Namen teh olajšav je, da se poveča avtomobilski promet na Bolgarskem.

Policijske oblasti na Dunaju so aretirale 126 komunistov, ki so pod plaščem neke navidezno popolnoma gospodarske organizacije širili močno komunistično propagando.

Sovjetska ustava se je na 8. vsesovjetskem kongresu v Moskvi zelo bistveno izpremenila. Tako smejo v bodoče mali posestniki s svojo zemljo po svoji smrti svobodno razpolagati. S tem je priznano dedno pravo in testament, kar pomeni, da se osebna lastnina načelno zopet priznava. Zunanje-politično je važna dopolnitev ustavnega določila glede vojne. Sedaj je ta določba dopolnjena v tem smislu, da more Rusija začeti vojno tudi v primeru, da bi morala izpolniti svoje mednarodne obveznosti. S tem je ustrezno francoski in českoslovaški zahtevi, da je sovjetska ustava prilagodena zveznim pogodbam med Rusijo, Českoslovaško in Francijo.

Zarota proti Stalinu je bila baje organizirana ob priliki vsesovjetskega kongresa v Moskvi, kakor ve poročati pariški »Matin«. V zadnjem hipu je policija odkrila tudi več peklenjskih strojev. Kongres zato tudi ni bil v gledališču kakor vsi drugi kongresi, temveč v neki dvorani v Kremlju.

Radio Ljubljana

Sreda, dne 16. dec. 12.00: Slavne pevke (plošče) — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Plošče — 14.00: Vreme, borza — 18.00: Mladinska ura: Prazgodovinska najdišča (prof. Srečko Brodar) — 18.40: Racionalizacija industrije (Avgust Kuhar) — 19.00: Čas, vreme, poročila — 19.30: Vprašanje socialnega in pokojninskega zavarovanja trg. in priv. nameščencev kraljevine Jugoslavije (Djordje Djordjevič) — 19.50: Uvod v prenos — 20.00: Prenos opere iz Narodnega gledališča v Ljubljani.

Četrtek, dne 17. dec. 12.00: (Plošče) — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Razne zborovske pesmi (plošče) — 14.00: Vreme, borza — 18.00: Skladbe komponista H. Ailboute (igra radijski orkester) — 18.40: Slovensčina za Slovence (dr. Kolarič) — 19.00: Čas, vreme, poročila — 19.30: Nac. ura: Savez Sokola kralj. Jugoslavije — 19.50: 10 minut zabave: Včeraj in danes — prizorček (Vinko Bitene) — 20.00: Orgelski koncert učencev msg. Stanka Premrla — 21.00: Koncert slovenske glasbe (radijski orkester) — 22.00: Čas, vreme, poročila — 22.15: Citraški trio »Vesna«.

barva, plešira in kemične soabi obleke, klobuke itd. Skrobji in svetlolika stajajo vrtnike in manšete. Pere suši, mong. in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6, Selenburgova ul. 8. Telefon št. 22-72.

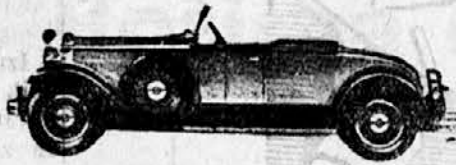
Štev. 13.573.

Nabava.

Direkcija drž. rudnika Velenje razpisuje za Prometno upravo Zabukovca na dan 23. decembra t. l. neposredno pismeno pogodbo za dobavo 3 kom. gonilnih jermenov, in sicer: 50 m × 140 mm × 10 mm, 25 m × 120 mm × 10 mm in 50 m × 70 mm × 7 mm. Ostali pogoji pri podpisani.

Direkcija drž. rudnika v Velenju, dne 10. decembra 1936.

BOSCH-SERVICE

Izvršujem vsa popravila magnetov za avtodynamo, zaganjače (Anlasser) ter vso električno napeljavo na avtomobilih in motociklih. Lastne naprave za polnjenje akumulatorjev. Vedno v zalogi vsi tovrstni Bosch-proizvodi

J. KRALJIČ, LJUBLJANA
GOSPOSVETSKA C. 13 — Tel. 25-35